

18.78x24.15	1/4	עמוד 34	שריון	30/04/2018	63812798-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

ניצני השריון בתש"ח

"אם נצליח להקים חיל שריון שצידו יהיה חדיש, אנשיו מאומנים כראוי, ושירותי העזר המיוחדים שלו יהיה בכוחם לקיים את כושרו של רכב השריון - נוכל במספר אנשים קטן, יחסית, להתגונן, להושיט עזרה, ולהפעיל כוח הולם נגד כול אויב מתפרץ לגבולותיה הנפתלים של המדינה. ... עוד במשך דורות רבים נכון לנו גורל של עמידת מעטים כנגד רבים. מי שאינו רוצה לסמוך על הנס, חייב להסיק מכאן את המסקנה ההגיונית היחידה: הקמת חיל שריון משוכלל באיכותו ובצידו, כמשען העיקרי של צבא היבשה"

אמון כפכפי*

ולאחר הטירונות בסרפנד (כיום צריפין) התחיל לעבוד בתיקון יסודי של טנקים של צבא אוסטרליה מדגם "מטילדה", במחנה טירה שליד חיפה.

בתחילת 1943 נשלח למצרים והחל לעבוד בהכנסה לכשירות של טנקי "שרמן", שהגיעו מארצות הברית לנמל אלכסנדריה שבמצרים, כדי לצייד את הארמיה השמינית של מונטגומרי לקראת הקרב נגד רומל באל-עלמיין. לאחר הקרב שהסתיים בניצחון הצבא הבריטי, הניצחון שהסיר את האיום של כיבוש ארץ ישראל בידי הגרמנים, נשלח ירוחם לבית ספר הטכני לטנקים של הצבא הבריטי בתל אל-כביר במצרים, ושם למד במשך שנה את מלאכת התיקון של טנקים. הקורס הועבר בשפה האנגלית. בתום הקורס קיבל ירוחם דרגה מקצועית של "מומחה בחימוש" (Armament Artificer) ודרגת סמל ראשון (Staff Sergeant).

בשנת 1944 הפך למדריך באותו בית ספר והעביר את החומר בעברית לחניכים הקצרים-ישראלים. את החומר כמובן תרגם מהקורס האנגלי. לאחר שנתיים בבית הספר הטכני נשלח ירוחם לאיטליה והצטרף לבריגדה היהודית, שם קיבל תפקיד של אחראי על סדנת כלי הרכב הכבדים. כוחות הבריגדה התקדמו צפונה בהדרגה, עם התקדמות קו החזית, עד לצפון איטליה ולהרי האלפים. כשהמלחמה

ובגימנסיה "נורדיה", בבית הספר המחוזי הראשון של זרם העובדים, עבר הכשרה חקלאית בדגניה א' ובגרעין שימרון ליד נהלל, וב-1938 השתתף בעליה על הקרקע ובהקמת קיבוץ בחניתה - מיישובי חומה ומגדל. ביוני 1942 התגייס ירוחם לצבא הבריטי

ירוחם כפכפי היה טכנאי טנקים בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה ובפברואר 1948 הצטרף למטה הפלמ"ח. הדברים המדהימים שאליהם חתר, פעל וכתב בתש"ח, כאילו לקוחים מתורת הביטחון העדכנית, על בסיס לקחי המלחמות שחוותה מדינת ישראל בשבעים שנותיה.

במארס 1948 שָׁטַח ירוחם כפכפי, אז צעיר בן 29, את תכניתו לרכישה ולהקמת כוח שריון, בפני ראש אג"א (אגף אפסנאות) האלוף יוסף אבידור ובפני סגנו, סא"ל אפרים בן-ארצי. בן-ארצי פנה אל כפכפי בשאלה: "מה תפקידך?" ונענה: "תפקידי להחזיק את כלי הנשק שסיפקתם לי." "מדוע", שאל בן-ארצי, "אם תפקידך הוא להחזיק כלי נשק, מדוע עוסק אתה ברכישה? התשובה הייתה: "פשוט, משום שלא סיפקתם לי עדיין נשק..." לאחר שהמשיך ירוחם בחתירה למימוש רעיונו ונפגש עם אנשים שונים, הוא פרסם ביולי 1948 מסמך רשמי של מטה חטיבה 8, הקורא להקמת "חיל השריון הישראלי". הרעיון קדם עוד וגידים וירוחם נשלח לאירופה לממש אותו.

מי אתה, ירוחם כפכפי?

ירוחם כפכפי נולד ב-1919 בעיר קובנה שבליטא, בנם הצעיר שמואל ופרל כפכפי. אביו היה מורה לעברית, ציוני מתומכי הרצל. בגיל ארבע עלה ירוחם ארצה עם משפחתו, למד בבית החינוך לילדי העובדים בתל אביב

18.89x24.02	2/4	35	עמוד	שריין	30/04/2018	63812799-5
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790						

באירופה הסתיימה הוביל ירוחם את הסדנה עם כלי הרכב הכבדים לגרמניה, לשם נשלחו. ירוחם השתחרר ב-1946 אחרי כארבע שנים וחצי של שירות בצבא הוד מלכותו.

הקמת סדנה לגדודי חמש (חיל משוריין)

בפברואר 1948 גויס כפכפי למטה הפלמ"ח על ידי יגאל אלון, לשמש קצין מטה טכני. ירוחם הקים את מת"ח (מרכז תחבורת החטיבה) במטה הפלמ"ח. הוא גייס חיילים ואנשים ליחידה הזו ורכש ג'פים מעודפי הציד הבריטי עבור המ"כים של הפלמ"ח. היחידה גם רכשה מלאי דלק, שבו השתמשה ה"הגנה" בפיקודו של יצחק שדה בקרבות משמר העמק. בסוף מארס 1948 יזם ירוחם תוכנית לרכש של טנקים. הוא הציג את התכנית ליצחק רבין, סגן מפקד הפלמ"ח דאז, שאותו הכיר עוד מבית החינוך לילדי העובדים, שם למדו שניהם, ובהמלצתו פנה ליצחק שדה. ירוחם הציג שייצא בדחיפות לאיטליה וירכוש טנקי שרמן שהותירו האמריקאים באיטליה. יצחק שדה הסכים והפנה את ירוחם אל יצחק כהן (לימים האלוף בן-חור), ששימש ראש אה"ד (אגף ההדרכה של ההגנה). ירוחם איתר מקום בתל ליטווינסקי (כיום תל השומר) להקמת סדנה לגדודי חמש (חיל משוריין). סדנה זו שירוחם הקים והיה מפקדה הראשון, הייתה לימים הסדנה של חטיבה 8 בתל השומר. לסדנה זו גייס ירוחם חניכים שלו לשעבר מהצבא הבריטי. ירוחם גמר להכין את גדוד חמ"ש (חיל משוריין) הראשון ב-15 במאי עם הכרזת המדינה. צה"ל הוקם וירוחם קיבל דרגת סרן ותפקיד של קצין חימוש של חטיבה 8. הסדנה הפכה להיות סדנה חטיבתית, ולראשונה קיבלה אליה טנקים לתיוקן: הוצ'קיס ורנו 2- קרומוליס. תכניתו של ירוחם התבססה על כך שבסוף מלחמת העולם השנייה נותרו במגרשי הגרוטאות של אירופה עודפי טנקים אמריקניים מדגם שרמן. טנקים אלה הוצאו מכלל שימוש באמצעות פיצוץ גלגלי ההינע שלהם וקדיחת חורים בקני התותחים. ירוחם ידע זאת עקב שירותו באירופה בצבא הבריטי בעת המלחמה. הוא גם זכר שהצבא הבריטי פוצץ את עודפי הטנקים שלו עם תום תקופת המנדט של בריטניה בארץ ישראל. טנקי השרמן הושמדו באמצעות הכנסת חומרי נפץ לתוך הטנקים ופיצוץם. פנים הטנקים האלה הושמדו כולו. אך שריון התובה הגן על המזק"מים ולכן גלגלי ההינע נותרו שלמים. טנקים אלה הושלכו לוואדי ליד עתלית. ירוחם ידע שיוכל להשתמש בגלגלי הינע אלה כדי להשמיש טנקים שנמצאים באירופה.

להקמת חיל השריון הישראלי

במסמך שהכין כפכפי בהיותו הקצין הטכני של חטיבה 8, שכותרתו הייתה "להקמת חיל השריון הישראלי", פירט ירוחם, ביולי 1948, את הצעתו להקים חיל זה, ומנה את האילוצים שעומדים בפני צה"ל אך גם את יתרונותיו לעומת

לא מצאתי את אלון... התותחים היו נעוקבים... גלגלי-המניע היו מטופצים... כל כך רכשנו את ה"שרמנים"

אפשר יהיה לחלוק את התהליך שהוביל צי ימי הנפץ. יצ"י כך לפתור את הליקדי שנעשה צי החבלה חלקים אלו לא יכלו להשיג באיטליה, אבל זכרתי, שבחודש יולי נחלת נמצאים חלקים והדושים שהיו "חופים" של "שרמנים" בריטים שהארגונים חיבלו בהם לפני צוכם את הארץ.

הנצנו למסלול האיטלקי את השריון לקיט ערש-הטנקים הללו. לאחר ימים אחדים הגיעה החשונה: אושרה רכישת שלושים טנקים.

ספיר אינו נתן איתנו -

זו תחלה פרשת בזירת הטנקים. היה ידע איתנו במקום איטלקי אחד בשם אמאדאיו, אשר היה המתרגם שלנו, ואשר עוד לנו בפרים עם האיטלקים בדיון סנק אתר סנק. וכעבור שעות אחדות החלטנו איהו הם השלשים שאחזו אנו רוצים לרכוש. אמאדאיו החליט להסכים את שמי באותיות אחדות על כל אחד מהם המאבק לשכנע את האיש לפגש מרצונו זה אמן וכן לארבע... לבסוף, חתרתו גם אני במקצת, והסכמנו להס' בעת והוא (א) שהוא האות הראשונה של שמי על הטנקים יוכיים לאחר מכן. חרטה בעתון איטלקי מסמי ידעה צורה בה נאמר כי "קצין טורקי ביקר ערש-הטנקים באסדרות של רכישת ערש-הטנקים."

מיד כשהורתי, דחתתי על תוצאות ביקורי ליתדות ארזי, לפגשה סדר הבטחון אז, פנחס ספיר, שהגיע מיד למקום ספיר שאל אותי, כמה פתוך המוקנים חללו שאני מסלך על רכב שחם המידות אוכל לשקם. עניתי לו, כי תוך חודשים כיום בואם לארץ אשקם את כולם, פרם לתותחים. דומני, שספיר לא נתן אז אמת מלא בזמורה.

מיד לאחר מכן החלה פעילות קודרת הנית להוצאת השריונות המסור הצד המדיני של מעבר הטנקים מתוך לנבלות איטליה.

האיש אשר סיפר לבתי, כמאן השריון את תיאור רכישת הטנקים הראשונים עבור צה"ל בחו"ל - משרת היום בקצין בביטוח השריון.

לפני קום הסדינה שירת כמלפ"ת, ועם הקמת המכינה 8, התמסכה המשריינת אשר בראשה עמד אלוף יצחק שדה, קיבל בה תפקיד הקשור ברכ"ס, רכישתו והבאתו המכב תקין. עקב תפקידו זה תומלה עליו גם השליחות אותה הוא פתאר לחלן, ואשר בה עסק ברכישת טנקים עבור חיל-השריון מתוך לנבלות ישראל.

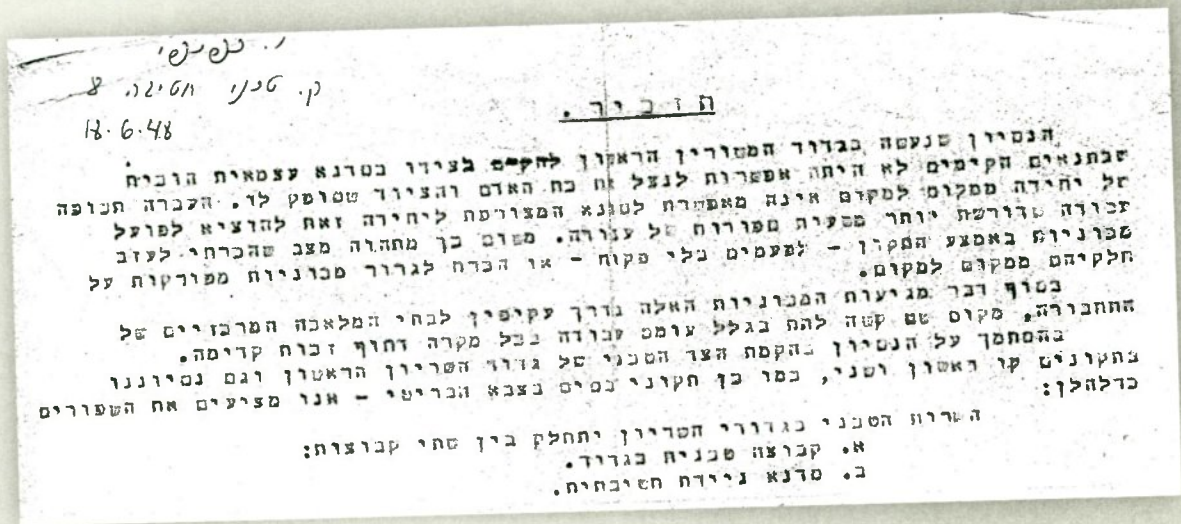
כשערכתי את תכנית הרכש הראשונה, החלטתי שעלי לפעול במסירות הגדולה ביותר לביצוען. פניתי לאלוף יצחק שדה ז"ל, שהיה מסד התכנון והעליתי בפניו את המבוי. מיד לאחר מכן נקראתי לבידור באגף, ונפגשתי עם תאלמים אביר ובראצי. היה אז ריכוז קצר עם אלוף בראצי, שאיני יכול לשכח אותו עד היום, הוא פנה אלי, ושאל: מה תפקידך עניתי לו: תפקידו להחזיק את כלי הנשק שסיפקם לי. מדוע? - שאל שד - אם תפקידך הוא להחזיק כלי נשק, מדוע שוק אותה ברכישתך? עניתי לו את תשובה היחידה שיכלתי לפגש באותו זמן: משהם שלא סיפקם לי עדין נשק...

אנו בעקבות הטנקים

ערכנו דיון על סיכויי הרכש, והתחלנו מיד בחיפושים במקומות שונים באיטליה. לאחר זמן מה הגענו למקום צבאי אחד, במרכז איטליה, אשר היה ידוע לנו כי נמצאים בו טנקים אשר אפשר בהנאים מסוימים לקנותם.

זו אלה טנקים אמריקניים מסוגם שרמן, אשר הושארו באיטליה צי הסדנה האמריקניים לפני ההעברה, ויב לא האמריקניים בטנקים בכדי שאראשור יהיה להשתמש בהם למטרות צבאיות. התבלה התבססה בקדיחת חור בקנה התותח ובפיצוץ בטנק. של גלגלי המ' גיר, והח ברזר מיד, כי את התותחים יהיה קשה לתקן, ומלבד זאת היה אלו חותכי הנביצ 105 מ"מ, שלא חיינו מעניינים בהם בעדירות ראשונית. לער מה זאת הברזר לי לאחר בדיוק, כי

63812801-9	30/04/2018	שריין	עמוד 36	3/4	19.04x24.91
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

קטע מתזכיר שכתב ירוחם כפכפי בעניין הצעה להקמת שתי קבוצות של השירות הטכני בגדודי השריון: קבוצה טכנית בגדוד וסדנה ניידת חטיבתית

לסרט הוליוודי. 30 גרסאות טנקים הגיעו לארץ באוגוסט 1948 כשהן מוסתרות תחת מטען של בצל בבטן שתי אוניות שהגיעו בתקופת אמברגו שהוטל על ישראל ונמנעה כניסתן לנמל. כדי לפרוק את האוניות בנמל חיפה, סולקו המשקיפים הזרים מהמקום באמצעות הזמנתם למסיבת שתייה על הכרמל. מרגש היה לראות את הסווארים הסלוניקאים שנשקו לכל טנק שהורד במנופים לרציף.

הטנקים טופלו בסדנה בתל ליטווינסקי וכולם הוחזרו לכשירות. טנק השרמן הראשון שתוקן בסדנת חטיבה 8, שבראשה עמד ירוחם, הוכתר באוקטובר 1948 טנק "יצחק שדה". טנק זה הושק בשמפניה ביציאה מהסדנה על ידי אסתר, רעייתו של ירוחם. טנקים אלה, יחד עם שרמנים נוספים שנרכשו בהמשך, היוו את הבסיס לחיל השריון של צה"ל.

מפגש עם ראש הממשלה דוד בן-גוריון

באחד הימים בסוף חודש נובמבר 1948 בא לסדנה ראש הממשלה דוד בן-גוריון, כדי לראות במו עיניו את 30 השרמנים הראשונים שרכש ירוחם באיטליה. ירוחם ניגש אליו בבואו, ויחד צעדו לסככות שבהן התבצעו פעולות התיקונים הנדרשים. בהמשך הביקור פנה ראש הממשלה אל ירוחם בשאלה שהפתיעה אותו: "כמה אנשי מח"ל יש לך בסגל הסדנה?" תשובתו הייתה: "אף לא אחד." ובן-גוריון המשיך בתמיהה: "אז מאין הידע לכול זה?" "הידע בא מניסיונו בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה" ענה כפכפי. בכך תמו השאלות והתמיהה, ונראה שהיה שבע רצון מביקורו בסדנה. שיפוף, תיקון וחימוש כול 30 הטנקים נמשך כמה חודשים. 4 מהם אף חדרו לסיני עם חטיבה 8 בדצמבר 1948.

אחרית דבר

בשנת 1950 נסע ירוחם לפיליפינים מכיוון שנודע לו שיש שם טנקי שרמן, אך שם גילה שלא ניתן לעשות בהם עוד שימוש בגלל מצבם הגרוע. בשנת 1951 נסע לאנגליה ורכש מנועי טנקים לשרמנים, ועוד 40 טנקי שרמן מהארסנל

לשמו, תיתכן אמנם קניית חיל שריון אך חיל זה יחדל להתקיים עם ההתמודדות הראשונה, ודווקא בשטח זה אנו חזקים מכול המדינות הסובבות אותנו.

אחוז כלי הרכב הממוכנים והמשוריינים הפועלים בשדה בתנאי קרב (טנקים) על אחת כמה וכמה, אשר מתקלקל ויוצא מכלל שימוש הוא גבוה ביותר, גם כשהתנאים הם "נורמליים". החזרה מהירה של כושר פעולה לכלי הרכב הופכת להיות גורם טקטי מכריע בגורל המערכה.

אין באפשרות תעשיית הארץ לייצר כלי רכב, אך אין דומה לנו בכל המזרח, ביכולת הטכנית שלנו לתקן את כלי הרכב שנפגעו (אם נכין בעוד מועד את הדרוש לכך) ובכישורוננו לקיים את חיל השריון.

לקיומו של חיל - שריון דרושים:

- א. שירותי חילוץ ותחזוקה.
- ב. שירותי תיקונים.
- ג. בית ספר לאימון: טכנאים, תותחנים, מקלענים, נהגים, אלחוטאים, מפקדים, ואנשים מאומנים בכל סוגי הנשק המסייע.

בהמשך המסמך מפורטת התכנית הדרושה לתחזוקה ותיקון הטנקים, בשלושה פרקים: פרק א: שירותי חילוץ, העברה והחזקה.

פרק ב: שירותי תיקונים.

פרק ג: בית הספר לרכב שריון.

(הערת המערכת: המסמך המקורי פגום בחלקו ולכן לא הבאנו את כולו במלואו).

שליחות באירופה לרכש טנקים

ב־15 באוגוסט 1948 נשלח ירוחם על ידי מערכת הביטחון לאיטליה לצורך איתור ורכישת טנקי שרמן מושבתים של הצבא האמריקני. הוא נפגש עם פנחס קוזלובסקי (לימים פנחס ספיר) ושכנע אותו בנחיצות העניין ובמימונו. סיפור רכישת הטנקים ושליחתם לארץ, בסיועו של יהודה ארזי ועדה סירני, שהצליחה להשיג את רישיון היצוא האיטלקי שאפשר את הפלגת הטנקים מנמל בארי, יכול היה לשמש תסריט

צבאות ערב. וזה תוכן הפנייה ממטה חטיבה 8 להקמת חיל השריון הישראלי:

פתיחה

הניצחונות האחרונים בחזית המרכז, בכיבוש נצרת ובהפעלות גדודי הפשיטה, הבליטו לעין כל את ערכו המיוחד של חיל השריון לסוגיו השונים. ההכרה שלסוג נשק זה אין כל תחליף, צריכה לשמש אבן יסוד בתכניות ההגנה וההתקפה של צבא ישראל.

אם נצליח להקים חיל שריון שצידודו יהיה חדיש, אנשיו מאומנים כראוי, ושירותי העזר המיוחדים שלו יהיה בכוחם לקיים את כושרו של רכב השריון - נוכל במספר אנשים קטן, יחסית, להתגונן, להושיט עזרה, ולהפעיל כוח הולם נגד כל אויב מתפרץ לגבולותיה הנפתלים של המדינה.

מציאות של חיל שריון קטן אך מודרני ומצויד כהלכה, תרסן את תאוות הכיבוש וההתגרות של כוחות המדבר.

בד בבד עם הקמת חיל האוויר וחיל הים של מדינת ישראל, יש לפתור את בעיית ההגנה על גבולותיה היבשתיים.

החזקת חילות מצב גדולים והעמדת גדודי חיל רגלים במצב הכן יהיו מעמסה שאין לעמוד בה. עוד במשך דורות רבים נכון לנו גורל של עמידת מעטים כנגד רבים. מי שאינו רוצה לסמוך על הנס, חייב להסיק מכאן את המסקנה ההגיגית היחידה: הקמת חיל שריון משוכלל באיכותו ובצידודו, כמשען העיקרי של צבא היבשה. אם עובדת קיומו של חיל שריון ישראלי לא תספיק לאויבי המדינה, לא יהיה כמותו בתפקיד של משלחת עונשין, וטווח הפשיטה של גדודיו הקלים יביא את תשובת צבא ההגנה הרחק מעבר לגבולות.

אמנם גם שכנינו עלולים להקים חיל שריון משלהם, אך אין להניח שיהיה בכוחם לקיים אותו.

וכאן עיקר הבעיה: קיום חיל שריון תלוי בכושר הטכני והתעשייתי של המדינה. בלי בסיס טכני ראוי

18.4x24.91	4/4	עמוד 37	שריון	30/04/2018	63812800-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

מסמך מס' 8
ת"ק 46
ביולי 1948

להקמת חיל השריון הישראלי
פתיחה

הנצחונות האחרונים בארץ השריון, ובכוחם נבדחו ובמסעלות גרודי הפטיסה, חבלו לו לעין כל את ערכו המיוחד של חיל השריון לסוגיו הסונים. ההכרה שלטוב נשק זה אין כל מחלוקת, צריכה לסמט אבן יסוד בתכניות ההגנה וההחפפה של צבא-ישראל.

אם נצליח להקים חיל-שריון סגור יהיה חריט, אנטי ממוננים כראוי, ושרותי העזר המיוחדים שלו יהיה בכחם לקיים את כושרו של רכב השריון, נוכל במספר אנשים קטן. יחסית, להתנוון, להוסיף עזרה, ולהפעיל כח הולם נגד כל אויב מתרדף לגבולותיה הנפתלים של המדינה.

מציאות של חיל שריון קטן אך מודרני ומצויד כהלכה, תרסן את תאוות הכיבוט וההתגרות של כחות הסדור.

בר בבר עם הקמת חיל האויר וחיל הים של מדינת-ישראל, יס לפתור את בעית ההגנה על גבולותיה היבסתיים.

החוקת חילות-מצב גדולים והעמדת גרודי חיל רגלים במצב הכן יהיו מעמסא טאין לעמוד בה. עוד במסך דורות רבים נכון לנו גורל של עמדת מעטים כגור רבים. פי טאיו רוצה לסמוך על הנס, חייב להסיק מכאן את המסקנה ההגיונית היחידה: הקמת חיל-שריון מסוכלל באיכותו ובציוורו, כמסוען העיקרי של צבא-מיבשה. אם עובדת קיומו של חיל שריון ישראלי לא תספיק לאויבי המדינה, לא יהיה כמותו בתפקיד של כשלפת עובטין, וטוח הפטיסה של גרודיו הקלים יביא את תסובת צבא ההגנה הרחק מעבר לגבולות.

אמנם גם סכנינו עלולים להקים חיל שריון מסלהם, אך אין להניח טיחיה בכחם לקיים אותו.

וכאן עיקר הבעיה:

קיום חיל שריון תלוי בטוטר הסטנדרט והמסמית של המדינה. בלי בסיס סכני הראוי לסמו, מתסן אמנם קבית חיל שריון אך חיל זה יחול להתקיים עם ההתמודדות הראטובה, דדוקא בטח זה אנו חוזים סכל המדינות הסובבות אותנו.

אחוז כלי הרכב המסוככים והמסויינים הפועלים בסדה בחנאי קרב, (וטנקים על אחת כמה וכמה) אשר מתקלקל ויוצא מכלל סמוט הוא גבוה ביותר, גם כשהתנאים הם גבולותליים.

החזרה מהירה של כוטר פזולה לכלי הרכב הזסכת להיות גורם סקטי סכריע פנורל המערכה.

אין באפשרות העסית הארץ לייצר כלי רכב, אך אין דומה לנו בכל המורה, ביכולת הסכניה שלנו לחקן את כלי הרכב סנפער (אם נכין בעוד מועד את הדרוס לכן) ובסרוננו לקיים את חיל השריון.

קיום חיל שריון

לקיומו של חיל-שריון דרוטים:

- א. שרותי חילוך והחוקה.
 - ב. שרותי מקוננים.
 - ג. ב"ס לחימון: סכנאים, תותחנים, פלענים, נחנים, אלחוטאים, סקרים, ואנשים ממוננים ככל שריון אנשן הפטייע.
- פרק א': שרותי חילוך, העברה והחוקה.

קטע ממכתבו ירוחם ככפי ביולי 1948 בדרישה להקמת חיל שריון

והמשיכו לשאת בעול גם במלחמת ששת הימים ואפילו במלחמת יום הכיפורים. בשנת 1963 השתחרר ירוחם מצה"ל ובמשך שנים רבות המשיך לשרת במערכת הביטחון ובמשרד ראש הממשלה. ירוחם ככפי נפטר בשנת 2010 בגיל 91.

* אמנון ככפי הוא בנו של ירוחם ככפי ז"ל

הספר לטכנולוגיה לטנקים של הצבא הבריטי באנגליה. הוא ביקר בדיוויזיית שריון הבריטית בגרמניה וחזר ארצה לתפקיד החדש - מפקד חימוש בגייסות השריון והועלה לדרגת סגן אלוף. בשנת 1959 עבר ירוחם לפיקוד הדרום לתפקיד מפקד חימוש בפיקוד, כיוון שמרבית הטנקים הועברו לפיקוד הדרום. במבצע סיני טנקי השרמן הם שהציבו את חיל השריון בראש חילות היבשה

של צבא צרפת. בשנים 1952-1954 היה ירוחם קצין טכני האחראי לכל רכב א' ו-ב' בכול צה"ל בחיל טכנאים (לימים חיל החימוש) והועלה לדרגת רס"ן, ובמקביל המשיך מדי פעם בנסיעות רכש, בעיקר לאנגליה. בשנת 1954 נסע כחבר המשלחת לרכישה של טנקי איי-אם-אקס-13 (AMX-13) בצרפת. בסוף 1955 נשלח לשנת השתלמות בבית